

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/819/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

208/2012. (VII. 3.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2012. október 5-én előterjesztett **panaszát** a 2013. július 3-án – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a [...] Kerületi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos postai úton terjesztette elő panaszát a Testületnél, abban a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányság rendőreinek 2012. szeptember 27-én tanúsított eljárását kifogásolja az alábbiak szerint.

Előzményként előadja, hogy az említett rendőrkapitányságon 2012. szeptember második felében – emlékezete szerint 20-án – gyanúsítottként hallgatták ki 3 rendbeli család bűncselekmény kísérletének gyanúja miatt, a cselekményekkel veszélyeztetett érték tudomása szerint 10 millió Ft. A panaszos a gyanúsítás ellen panasszal élt.

A kihallgatás időpontjában a rendőrök írásban közölték, hogy az eljárásban a panaszosról fotó(k) készítésére, illetve tőle ujjlenyomat vételére is szükség van, ami ellen nem lehet panaszt tenni. Megjelölték a vonatkozó jogszabályhelyeket is. Szóban hozzátették

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

ugyanakkor, hogy a biometrikus adatfelvétel nem végezhető el rögtön a kihallgatás után, ezért megkérdezték, hogy mikor tudna az adatfelvétel érdekében visszamenni. A panaszos válaszul kérte, hogy küldjenek neki idézést, és további kérdéseket követően hozzátette, hogy neki a reggeli időpontok a leginkább alkalmasabbak.

Jelezték a rendőrök, hogy ez kb. fél órás elfoglaltságot jelent majd, és azt kérték, hogy a panaszos 2012. szeptember 27-én reggel 8 órakor jelenjen meg ismét a rendőrség épületében.

A közlést – mint szóbeli idézést – a panaszos tudomásul vette, és a megjelölt időben megérkezett a kapitányságra. 8 óra előtt néhány perccel közölte a kapuügyeletessel jövetele célját, és megadta az ügye előadójának nevét is. Ekkor beengedték az épületbe, és kérték, hogy üljön le, mert várnia kell.

8 óra 32 percig a panaszos ülve várakozott, ekkor kísérték fel valamelyik közbülső emeletre, ahol – talán a Nyomozó Osztály vezetőjének a szobája előtt – ismét leültették. Itt 10 perc telt el várakozással addig, amíg megjelent két civil ruhás rendőr, akik újabb egy-két emelettel feljebb kísérték. Ott került végül sor a fotó elkészítésére, valamint az ujj- és tenyérynymat levételére.

A panaszos végül kezet mosott, majd kért egy igazolást arról, hogy a rendőrkapitányságon tartózkodott, és távozott az épületből.

A panaszos álláspontja szerint eltúlzottnak minősül az az idő, amíg a hatóság a sérelmezett események kapcsán visszatartotta, különös tekintettel arra, hogy a kapitányságon nem váratlanul, hanem szóbeli idézésre jelent meg kifejezetten azzal a céllal, hogy a rendőrök az adatrögzítést elvégezzék, továbbá mivel a rendőrök előzetesen úgy tájékoztatták, hogy az adatok felvételéhez csupán kb. fél óra szükséges.

A történetek kapcsán a panaszos álláspontja szerint sérült a tisztességes eljárás elve, illetve azzal összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjoga.

A fentiek alapján a panaszos azt kéri a Testülettől, hogy vizsgálja meg az adatfelvétel körülményeit, illetőleg azt, hogy annak során alapvető jogait érte-e sérelem.

2) A panaszos a Testület rendelkezésére bocsátotta a rendőrségen eltöltött időre vonatkozóan kiállított igazolást.

A dokumentum szerint a panaszos 2012. szeptember 27-én 8 órától 9 óra 30 percig a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányságon tartózkodott gyanúsítottkénti megidézése folytán.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1.) A BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányság által rendelkezésre bocsátott 2012. november 19-én kelt tájékoztatás alapján a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányság a Btk. 274. § (1) bekezdés c) pontja alapján minősülő közokirat hamisítás büntett gyanúja miatt nyomozást folytat a panaszos ellen, aki a beszerzett bizonyítékok alapján megalapozottan gyanúsítható a

Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző, a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntette kísérletének elkövetésével. (A tájékoztatás részletesen ismerteti a panaszos szemben indított büntetőeljárás tényállását, amelynek ismertetésétől a Testület eltekint, mivel az a panasz elbírálása szempontjából nem releváns.)

A tájékoztatóban foglaltak szerint a panaszos kihallgatására 2012. szeptember 20-án került sor, amelynek keretében az előadó tájékoztatta a panaszost arról, hogy a kihallgatást követően a 2009. évi XLVII. törvény 6. §-a alapján minden gyanúsítottként kihallgatott személyről fényképfelvétel készül, illetve ujj- és tenyérnyomat vételre is sor kerül. A tájékoztató alapján a panaszost figyelmeztették arra is, hogy a nyilvántartásba vétel ellen panasznak nincs helye, a panaszos a fényképfelvetelek készítését és a mintavételt köteles tűrni, illetőleg hogy a mintaadásra kötelezett személy ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszer alkalmazható, amely tájékoztatást a panaszos a jegyzőkönyv aláírásával tudomásul vett.

A panaszostól ujj-és tenyérnyomatot rögzítettek, azonban a bűnügyi nyilvántartásba vételre nem minden előadó jogosult, így aznap – más, azonnali eljárási cselekmények végrehajtása miatt – a fényképfelvétel elkészítésére nem került sor. Az előadó a kihallgatás napján személyesen egyeztetett a panaszossal a nyilvántartásba vétel céljából újabb időpontot, amelyet a panaszos tudomásul vett, és az újabb időpontban meg is jelent a hatóságnál.

A Nyomozó Osztály Vegyes Bűncselekmények Alosztály munkatársai közül nem volt olyan bűnügyi nyilvántartásba vételre jogosult személy, akinek ne lett volna feladata és azonnal tudott volna foglalkozni a panaszossal, ezért egy, az alosztályon dolgozó, jogosultsággal rendelkező személyt kértek meg a feladat végrehajtására. A tájékoztatóban foglaltak szerint a nehézségek megoldása után az előadó felkísérte a panaszost a nyilvántartásba vételi helyiségbe bűnügyi mintavétel céljából.

A nyilvántartásba vétel – az azt végző gyakorlottságának hiányában – 30-40 percet vett igénybe. A fénykép beállítása mérőléccel mellett, a külön-külön végzett ujjnyomat vétel, majd a tenyérnyomat vétel, valamint mindezek végeztével a kézmosás, illetőleg a regisztráció a tájékoztatóban foglaltak szerint időigényes.

A Testület megkeresésére adott válasz szerint a panaszos várakozásának oka az volt, hogy nincs olyan személy, akit külön e feladatkör ellátásával bíztak meg, ezt a kötelező bűnügyi eljárási cselekményt a nyomozó hatóság tagjai közül az végezheti, aki az erre vonatkozó oktatáson igazolható módon részt vett és erről igazolást (oklevelet) is kapott. A tájékoztatásban foglaltak szerint a kapitányságon jelenleg a bűnügyi nyilvántartásba vétel végrehajtására nincs külön státusz, ezért az ilyen irányú végzettséggel rendelkező rendőrök napi munkájuk mellett végzik el az e körbe tartozó feladatokat.

A tájékoztatás tartalmazza továbbá azt is, hogy a panaszos állampolgári jogai a panaszolt eljárási cselekménnyel összefüggésben nem sérültek, mivel a bűnügyi nyilvántartásba vétel a megjelölt törvényhely alapján kötelező, annak végrehajtását pedig a rendőrség a személyi és tárgyi feltételek együttes megléte esetén a felmerülő várakozással együtt a legrövidebb idő alatt hajtja végre.

III.

A panaszos panaszbeadványában kifejtette, hogy álláspontja szerint eltűzottnak minősül az az idő, amíg a hatóság a sérelmezett események kapcsán visszatartotta, különös tekintettel arra, hogy a kapitányságon nem váratlanul, hanem szóbeli idézésre jelent meg kifejezetten azzal a céllal, hogy a rendőrök az adatrögzítést elvégezzék, továbbá mivel a rendőrök előzetesen úgy tájékoztatták, hogy az adatok felvételéhez csupán kb. fél óra szükséges.

A történetek kapcsán a panaszos álláspontja szerint sérült a tisztességes eljárás elve, illetve azzal összefüggésben a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjoga.

1) A panaszbeadványban foglaltak szerint a panaszos ellen büntetőeljárás folyik, panasza pedig az egyik ezzel összefüggésben végrehajtott eljárási cselekménnyel kapcsolatban merült fel. A Testület ezért mindenekelőtt azt értékelte, hogy hatásköri szabályai a sérelmezett események vizsgálatát mennyiben teszik lehetővé.

A Testület hatáskörét az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szabályozza, amely szerint akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Az Rtv. fenti rendelkezése szerint a Testület hatáskörébe tartoznak mindazok a rendőri intézkedések, kötelezettségszegések, mulasztások, stb., amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek keretében a Testületnek lehetősége van arra, hogy az Rtv. IV. fejezetében szereplő, a rendőrség működésének általános elveit és szabályait rögzítő rendelkezések kapcsán vizsgálódása körébe vonjon minden olyan rendőri tevékenységet, amelyet az V. és a VI. fejezetek ugyan nem nevesítenek, de amelyek vonatkozásában a IV. fejezetben foglalt követelményeknek érvényesülniük kell.

Az Rtv. IV. fejezetében szereplő 11. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A 11. § (1) bekezdése – a fentebb kifejtettek alapján – olyan általános jellegű rendőri kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze. Az Rtv. 11. §-án keresztül vizsgálhatóvá válik tehát a rendőrség részéről eljáró személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv.-től eltérő egyéb jogszabályok által rendezett eljárási szabályok alapján zajlik.

A Testület hatáskörének ilyen értelmezése azonban nem biztosít korlátlan lehetőséget a Testület beavatkozására. Töretlen gyakorlata szerint ugyanis a Testület az Rtv. 11. §-a kapcsán csak akkor vizsgál az Rtv. V. és VI. fejezetén kívül eső rendőri aktusokat, amennyiben a panaszolt rendőri intézkedéssel vagy mulasztással szemben speciális jogorvoslatot az adott ügyre vonatkozó eljárási szabályok nem biztosítanak. Ennek megfelelően jelen ügyben azt kellett vizsgálni, hogy állt-e a panaszos rendelkezésére olyan speciális büntető eljárásjogi jogorvoslat, amely az általa állított és sérelmezett jogsértések orvoslására alkalmas.

A Be. 196. § (1) bekezdése szerint akit az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása érint, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet. Jelen esetben azonban a panaszos nem magát az eljárási cselekményt, hanem a cselekmény végrehajtásának körülményeit tartotta sérelmesnek. Tekintettel arra, hogy a büntetőeljárás törvény említett rendelkezése nem nyújt jogorvoslatot a panaszosok azon sérelmeire, amelyek az eljárási cselekmények végrehajtásának külső körülményeivel (pl. egy kihallgatást végző rendőr által használt hangnemmel) kapcsolatosak, a Testület vizsgálat tárgyává tette a panaszos bűnügyi nyilvántartásba vételével kapcsolatos rendőri eljárást.

A fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

2.) A Testület az eljárási cselekmény időtartamának elhúzódásával kapcsolatban az alábbi megállapításokat tette.

A panaszos és a rendőrség előadása között nincs ellentmondás abban a tekintetben, hogy a panaszos nyilvántartásba vételére nem volt lehetőség a közvetlenül a kihallgatása során, ezért a kihallgatás után az eljáró rendőr és a panaszos ebből a célból egy későbbi időpontot egyeztetett, amely időpontban a panaszos meg is jelent. Egybehangzanak az előadások abban a vonatkozásban is, hogy a nyilvántartásba vételre nem közvetlenül a panaszos megjelenését követően került sor, hanem a panaszosnak várakoznia kellett, amíg a rendőrségen olyan személyt találtak, aki a nyilvántartásba vételt jogosult volt elvégezni, és e személy gyakorlatlansága folytán a folyamat valamelyest el is húzódott.

A bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. Törvény 6. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásában az érintett arcképmását nyilván kell tartani, ha bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vonták. Az arcképmás nyilvántartásba vétele vonatkozásában a 92. § (1) bekezdés alapján a büntetőeljárás alá vont személy arcképmásának rögzítéséről a 6. § (3) bekezdése szerinti nyomozó hatóság vagy ügyészség a megalapozott gyanú közlését követően haladéktalanul gondoskodik. A (4) bekezdésben foglaltak szerint a nyilvántartott személy köteles alávetni magát az arcképmás rögzítésének, ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszer alkalmazható. A törvény az ujj- és tenyérnyomat, valamint a DNS-profil nyilvántartásba vétellel kapcsolatosan a 95. § (1) bekezdésében előírja, hogy a mintavételt a mintaadásra kötelezett személy fizikai sértetlenségének biztosításával kell végezni. A (2) bekezdés alapján a mintaadásra kötelezett személy köteles alávetni magát a mintavételi eljárásnak. A mintaadásra kötelezett személy ellenszegülése esetén testi kényszer alkalmazható vele szemben, erről a mintavételt megelőzően tájékoztatni kell.

A bűnügyi nyilvántartási rendszerrel, a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásával és a mintavétellel kapcsolatban az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervre háruló feladatokról szóló 17/2011. (IX. 23.) ORFK utasítás (továbbiakban: ORFK utasítás) 2. a) pontja az alábbiak szerint határozza meg a nyilvántartásba vételi tevékenység végzésére jogosult személy fogalmát: az eljáró nyomozó hatóság vagy nyomozó szervezeti egység tagja, aki a gyanúsított és egyéb személyek tekintetében az ORFK Dunakeszi Oktatási Központ (a továbbiakban: oktatást végző szerv) által kiadott igazolás

(tanúsítvány) alapján arcképmás rögzítésére, ujj- és tenyérszempont vételre és DNS-mintavételre jogosult.

Az ORFK utasítás 17. pontja alapján az arcképmás rögzítést kizárólag olyan személy végezheti, aki munkaköri leírásában rögzített munkaköre keretében a nyilvántartásba vételi tevékenység végzésére jogosult, és erre a tevékenységre irányuló képzésben részesült.

A 22. pont alapján az ujj- és tenyérszempont vételt kizárólag olyan személy végezheti, aki munkaköri leírásában rögzített munkaköre keretében a nyilvántartásba vételi tevékenység végzésére jogosult, és erre a tevékenységre vonatkozó képzésben részesült.

Az ORFK utasítás a nyomozó szervek vezetőinek kötelességei között, a 6. g) pontban előírja, hogy azok:

g) gondoskodnak a nyilvántartásba vételi eljáráshoz szükséges anyagi, technikai és személyi feltételek rendelkezésre állásáról, ennek végrehajtása érdekében:

ga) a bünyügyi nyilvántartásba vételi eljáráshoz szükséges informatikai igényeket, a felmerülő hibákat jelzik az illetékes informatikai egység vezetője felé,

gb) a bünyügyi nyilvántartásba vételi eljáráshoz szükséges mintavételi, illetve egyéb eszköz- (arcképmás rögzítéséhez szükséges fényképezőgép, bünyügyi számtábla, előírt színárnyalatú háttér; ujj- és tenyérszempont vételhez szükséges papír, festék, henger; DNS-mintavételi eljáráshoz szükséges egységcsomag) igényüket jelzik a területileg illetékes műszaki egység vezetője felé,

gc) a jogszabályi feltételeknek megfelelő, a bünyügyi nyilvántartásba vételi eljárás lefolytatására alkalmas helyiség kialakításával, fenntartásával kapcsolatos problémákat jelzik a területileg illetékes gazdasági egység vezetője felé.

Megállapítható tehát, hogy a rendőrség helytállóan hivatkozott rá, hogy a nyilvántartásba vételt csak megfelelő képesítéssel rendelkező személy végezheti el. Az is egyértelmű, hogy a panaszos annak ellenére volt kénytelen az előre jelzettnél hosszabb időt várakozni, illetve a rendőrségen tölteni, hogy előre egyeztetett időpontban érkezett a rendőrségre.

Bár nyilvánvaló, hogy a rendőrségnek az időpont egyeztetés során arra kellett volna törekednie, hogy a panaszossal megbeszélte napon és időben legyen a kapitányságon olyan személy, aki a bünyügyi nyilvántartásbeli feladatok ellátására jogosult, a várakozás hossza nyilvánvalóan releváns abból a szempontból, hogy lehet-e alapjogsérelemről beszélni a panaszos oldalán. A Testületnek ezért a fenti rendelkezések figyelembe vételével arról kellett döntést hoznia, hogy az eljárási cselekmény elhúzódása elérte-e azt a mértéket, hogy annak már alapjogi vetületei legyenek, azaz olyan mértékben elhúzódott-e a nyilvántartásba vétel, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának érintettsége, illetve sérelme megállapítható legyen.

A Testület az alapjog csorbulásának megállapításához minimálisan szükséges érdeksérelemre vonatkozó, úgynevezett *de minimis* elv alapján úgy találta, hogy az a kb. 45-60 perc, amivel a nyilvántartásba vétel az előre jelzettnél tovább tartott – bár a várakozás a panaszosnak nyilvánvalóan kellemetlenséget okozott – nem tekinthető olyan mértékben kirívónak, hogy az alapjogi sérelem megállapítható legyen.

A Testület ezért a panasz áttételéről döntött, hivatkozva arra, hogy míg a Testület hatásköre az alapjogsértő rendőri intézkedésekre, illetve mulasztásokra terjed ki, addig az intézkedést foganatosító rendőri szerv az Rtv. 92. § (2) bekezdése értelmében a panaszos jogát vagy jogos érdekét alapjogi vetület nélkül érintő intézkedéseivel kapcsolatos panaszokat is köteles kivizsgálni, márpedig az nehezen vitatható, hogy a panaszos jogos érdekének körébe tartozik a minél rövidebb várakozás olyankor, amikor egyeztetett időpontra érkezik.

A Testület e körben hivatkozik az idézett ORFK utasítás 6. pontjára, amely a nyomozó szervek vezetőinek kötelességei között nevesíti azon kötelezettséget is, hogy gondoskodjanak a nyilvántartásba vételi eljáráshoz szükséges anyagi, technikai és személyi feltételek rendelkezésre állásáról. Erre tekintettel a Testület úgy ítéli meg: a rendőrségnek hasonló esetekben – a nyilvántartásba vételre jogosult személyek időbeosztására is figyelemmel – törekednie kell arra, hogy az adatok rögzítése ne okozzon indokolatlan többlet nehézséget a büntetőeljárás alá vont személyeknek.

IV.

A Testület a panaszos által előadott, a bűnügyi nyilvántartásba vétel időbeli elhúzóására vonatkozó panaszát vizsgálva megállapította, hogy a várakozási idő nem érte el azt a mértéket, hogy az a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét felvetette volna.

Mindezek alapján a testület az Rtv. 93. § (2) bekezdésének megfelelően, a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez áttette.

Budapest, 2013. július 3.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag